Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om energioplysning (sonderende udtalelse)

(2012/C 191/03)

Ordfører: **Edgardo Maria IOZIA**

Det danske formandskab for Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 11. januar 2012 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»*Energioplysning*«

(sonderende udtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som vedtog sin udtalelse den 11. april 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 480. plenarforsamling den 25.-26. april 2012, mødet den 25. april 2012, følgende udtalelse enstemmigt:

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1 »De globale udviklingsudfordringer kan ikke takles, hvis verdens økonomiske stormagter ikke tager deres udviklingsmodel op til revision« – lyder det fra Connie Hedegaard, miljøkommissær.

1.2 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) er bevidst om, at energioplysning spiller en central rolle. Omstillingen til en lavemissionsøkonomi, som bl.a. er beskrevet i Kommissionens køreplan frem til 2050, kræver en drastisk adfærdsændring. Det er bydende nødvendigt at inddrage civilsamfundet for at nå EU's målsætninger og navnlig det mellemsigtede mål om at reducere energiforbruget med mindst 20 % inden 2020.

1.3 Energioplysningens vigtigste mål er bekæmpelse af klimaændringer og genskabelse af harmoni mellem mennesket og naturen. Det er vort ansvar at skue fremad og forstå og foregribe, hvad morgendagens samfund får behov for. Vi står nu i en særdeles vigtig og afgørende situation, hvor EU, nationale regeringer, lokale myndigheder, skoler, universiteter, forskningscentre, virksomheder, industrier, banker, fagforeninger, ngo'er og medier alle er med i en integreret tilgang på forskellige niveauer.

1.4 Ngo'ernes praktiske erfaringer med at udvikle energioplysningsmodeller og -redskaber er særdeles vigtige. Samspillet mellem de professionelle organer inden for den brede vifte af græsrodsforeninger og underviserne på de forskellige uddannelsestrin vil give energioplysningen særlig god gennemslagskraft. Kombinationen af bedste praksis og undervisningserfaring er nøglen til at opnå gode resultater.

1.5 EØSU mener, at det er nødvendigt at udvikle innovative undervisnings- og uddannelsesmetoder og kombinere dem med de eksisterende, afprøvede metoder. Informations- og kommunikationsteknologierne kommer til at spille en afgørende rolle i den sammenhæng.

1.6 EØSU støtter det nye SET-planinitiativ, »*Energioplysnings- og -uddannelsesinitiativet*«, der bringer organer fra de akademiske kredse, forskningsinstitutter og erhvervslivet sammen. Det offentlig-private samarbejde har navnlig på forsknings- og innovationsområdet givet fremragende resultater og bør også støttes fremover. EØSU anbefaler Kommissionen at støtte disse initiativer.

1.7 Energioplysning kan være med til at løse problemerne omkring energifattigdom og -energiusikkerhed. Alle borgere bør have krav på adgang til energi til overkommelige priser.

1.8 Den Europæiske Union bør give energioplysning den rette prioritering og afsætte passende ressourcer hertil i sin næste flerårige finansielle ramme.

1.9 I denne udtalelse understreger EØSU det stigende behov for at støtte »*EDEN*«, et europæisk netværk af nationale fora for energi- og miljøoplysning, der er baseret på eksisterende initiativer på dette område på lokalt, nationalt, europæisk og internationalt plan.

2. **Indledning**

2.1 Oplysning er en af de vigtigste faktorer for adfærdsændring. Den foreliggende udtalelse fremhæver oplysningens afgørende rolle i den sammenhæng og bekræfter udsagnet om, »*at den bedste energi er den energi, som spares*« ([1]).

([1]) EUT C 77 af 31.3.2009, s. 54-59.

2.2 EØSU afgav allerede i 2009 en sonderende udtalelse om *Uddannelses- og videreuddannelsesbehov i forbindelse med et kulstoffrit energisamfund* [2] efter anmodning fra kommissæren for energi. EØSU henviser her til de anbefalinger, der blev fremsat i den forbindelse, og rejser andre spørgsmål i lyset af den udvikling, der er sket i mellemtiden.

2.3 Den radikale ændring, vi oplever i dag, og som også de kommende generationer vil opleve på verdensplan, gør bæredygtig energi til en stadig vigtigere faktor i de politiske, erhvervsmæssige, kollektive og individuelle valg. Denne overgangsperiode, som nærmest minder om en revolution, vil føre til et system, hvor vore vaner og måde at tænke på vil være helt anderledes. Vi har kun begrænset tid til at foretage denne omstilling, og vi bør derfor hurtigst muligt iværksætte langsigtede programmer og initiativer.

2.4 *Energi og miljø*

2.4.1 Energi har altid spillet en vigtig rolle i menneskets liv. Især har den radikale omlægning af borgernes livsstil og forbrugsmønstre bidraget kraftigt til en stigende energiefterspørgsel. I de kommende årtier vil Europa skulle takle en bred vifte af udfordringer på energifronten, herunder bl.a.:

— at lære at leve med følgerne af klimaændringerne,

— befolkningstilvækst og -aldring,

— migration,

— energikildernes forsyningssikkerhed,

— mindre afhængighed af import,

— energieffektivitet,

— bekæmpelse af energifattigdom og -usikkerhed,

— garanteret adgang til energi for alle forbrugere (private husholdninger og erhvervslivet),

— bæredygtige transportformer,

— naturkatastrofer (oversvømmelser, jordskælv, flodbølger, osv.),

— ressourceknaphed (energi, vand, råstoffer),

— generelt stigende energiefterspørgsel,

— fremme af vedvarende energi,

— IKT (intelligente net, osv.),

— den menneskelige faktor (oplysning, adfærdsmønstre),

— globalisering,

— sikkerhed,

— konkurrenceevne.

2.5 *Den Europæiske Unions prioriteter og energioplysning*

2.5.1 For at nå de overordnede mål for europæisk energipolitik, som f.eks. forsyningssikkerhed, konkurrencedygtighed og bæredygtighed, bør Den Europæiske Union have disse fremtidige udfordringer klart for øje og gennemføre alle de nødvendige ændringer.

2.5.2 Der er derfor behov for at sætte fornyet skub i denne proces. Alle borgere bør kende til energiproblematikken og de risici, der er forbundet med ikke at nå de fastsatte mål. Intelligent energioplysning er nøglen til en adfærdsændring. F.eks. er det afgørende at udarbejde målrettede energioplysningstiltag vedrørende ioniserende stråling fra radioaktivt affald, som muligvis kan være skadelig for såvel mennesker som miljø [3].

3. **Energioplysning – et par bemærkninger**

3.1 Energioplysning er et af nøgleredskaberne til at skabe en ny bæredygtig udviklingsmodel og fremme en ny kultur. Emnets horisontale karakter kræver desuden en overordnet tilgang, som tager hensyn til forskellige aspekter af det moderne liv og civilsamfundet, og som inddrager alle sektorer (landbrug, tjenesteydelser, industri, byggeri) og alle borgere.

3.2 Behovet for livslang læring, et uddannelsesforløb for den enkelte gennem hele livet såvel i som uden for skolen, er nu større end nogensinde. EØSU understreger, at det er vigtigt at tilrettelægge et intelligent energioplysningsforløb, som dækker de forskellige sfærer af samfundslivet, herunder bl.a. familie, skole, arbejdsplads, kultur- og fritidsinstitutioner.

3.3 For at opnå en rationel og ansvarsfuld adfærd er der behov for tiltag, der fremmer, befordrer og styrker en mere effektiv energiudnyttelse. Der er brug for klare, forståelige, troværdige og frem for alt tilgængelige oplysninger om energiforbrugende teknologi. Oplysning spiller en afgørende rolle, da det er en forudsætning for at få offentlighedens accept på EU- og medlemsstatsplan af lovgivningen om energibesparelser og energieffektiviseringsforanstaltningerne.

3.4 Energioplysningen bør begynde allerede i børnehaven og folkeskolen. Børn er meget bevidste om de spørgsmål, der knytter sig til energiproblematikken, og de er meget åbne over for nye idéer og adfærd. De kan påvirke holdningen og

[2] EUT C 277 af 17.11.2009, s. 15.

[3] EUT C 218 af 23.7.2011, s. 136.

adfærden hos såvel deres forældre som deres omgangskreds. Nutidens elever er fremtidens arbejdere, funktionærer, lærere, ingeniører, arkitekter, politikere og virksomhedsledere. De beslutninger, de træffer livet igennem, vil have særdeles stor indflydelse på samfundets ressourceforbrug.

3.5 Spørgsmål i forbindelse med alle aspekter af energiproblematikken og klimaændringerne bør indgå i alle medlemslandenes læseplaner, lige fra folkeskolen til universitetet og videre helt til specialeniveauet. Det er afgørende at uddanne nutidens unge til nye jobtyper. Energioplysning kan bibringe borgerne praktiske færdigheder, som kan imødekomme energisektorens fremtidige krav, og dermed befordre jobskabelsen på både kortere, længere og langt sigt.

3.6 Liberaliseringen af energimarkedet og sektorens nye teknologi skaber nye udfordringer for forbrugeren, som hidtil har købt energi af virksomheder med monopolstilling. Energioplysning og -uddannelse bør bl.a. omfatte følgende: *»Hvordan kan intelligente målere bruges til at spare energi?«*, *»Hvad er forbrugernes rettigheder og pligter, når der skrives kontrakt med en energileverandør?«*, *»Hvordan beregner man sit CO2-aftryk?« og »miljømærke«*. Det materiale, der er samlet gennem »Dolceta«-projektet, www.dolceta.eu, har været særdeles vigtigt, og EØSU anbefaler på det kraftigste ikke at lade det gå tabt, men at holde det tilgængeligt for offentligheden.

3.7 Energioplysning fortsætter også uden for skolen. Børn og unge kan påvirke det bredere sociale netværk via deres familie og venner og derigennem gøre de voksne opmærksomme på behovet for en mere ansvarsfuld adfærd. For at opnå væsentlige resultater er det derfor yderst vigtigt at yde en fortsat oplysningsindsats og nå ud til samtlige borgere. Uddannelsesindsatsen skal i høj grad styrkes og udvides til at omfatte en lang række målgrupper, voksne og fagfolk (f.eks. ingeniører, arkitekter, meningsdannere). Der er ligeledes brug for en målrettet politik for uddannelse af underviserne.

3.8 Indlæring er en meget kompleks proces. Der er mange forskellige aktører involveret i processen, hver især med en specifik nøglerolle. EØSU understreger, at det er vigtigt for hver referencegruppe at finde den bedste undervisningsmetode og følgelig udarbejde nogle passende læse- og undervisningsplaner under hensyntagen til alder, køn, kulturelle forskelle og uddannelsesniveau. Nye redskaber som f.eks. de sociale netværk bør undersøges og udvikles med omtanke.

4. **Den Europæiske Unions rolle**

4.1 Den Europæiske Union kan bidrage til at øge kvaliteten af den almene og faglige uddannelse ved at opfordre til samarbejde mellem medlemsstaterne og, om nødvendigt, ved at støtte og supplere deres aktiviteter (traktatens art. 149 og 150). Uden at tilsidesætte det konstante behov for at højne undervisningsstandarden på alle områder bør Den Europæiske Union være særligt opmærksom på behovet for viden og færdigheder på energiområdet. Websiden, www.energy.eu/ indeholder allerede et godt bidrag. Europa har behov for kemikere til at arbejde med lagring af solenergi og ingeniører til at designe og udarbejde intelligente netværk. Men det er ikke nok med det. På europæisk plan bør vi desuden undgå *»blot at springe med på vognen«*, som vi f.eks. gjorde det ved at yde produktionsstøtte til biobrændsel i ulandene, hvilket har haft uønskede virkninger, eksempelvis dyrkningen af jatropha, vildtvoksende olieholdig ørkenplante, i visse afrikanske lande.

4.1.1 EØSU finder det afgørende, at Kommissionen i udarbejdelsen af den næste finansielle ramme medtager energioplysning som en integreret del af den europæiske strategi for opnåelse af de energi- og klimamålsætninger, som EU har sat sig for hhv. 2020 og 2050.

4.2 *De offentlige myndigheders rolle*

4.2.1 I henhold til nærhedsprincippet er uddannelse et område, der udelukkende forvaltes af de enkelte medlemsstater, som har det fulde ansvar for indholdet og tilrettelæggelsen af deres respektive almene og erhvervsfaglige uddannelsessystemer. De nationale regeringer bør fremme inddragelsen af alle samfundsaktører i opstillingen af prioriteter og udarbejdelsen af energiprogrammer. De bør desuden overvåge informationsstrømmen og stille diverse redskaber til rådighed for forbrugerne, som f.eks. websider, hvor man kan sammenligne priser og/eller hente ajourførte oplysninger om forskellige energiaspekter.

4.2.2 De offentlige myndigheder skal vise et godt eksempel. De regionale og lokale myndigheder skal koordinere aktiviteterne effektivt med det sigte at bidrage til at skabe en udbredt energisparekultur. Viden om de nødvendige ændringer og energieffektivitetsteknikker og brug af vedvarende energi skal blive noget, alle borgere har tilfælles. Ud over at vedtage regler og tekniske foranstaltninger skal institutionerne derfor iværksætte omfattende informations- og bevidstgørelseskampagner, som tager sigte på samtlige borgere, virksomheder og brancheforeninger. EØSU viser i denne forbindelse et godt eksempel med sit interne EMAS-program (Eco-Management and Audit Scheme), takket hvilket udvalget har opnået den højeste miljøcertificering af Bruxelles-regionens miljøagentur (IBGE »Ecodynamic Entreprise label«).

4.3 *Skolernes rolle*

4.3.1 Mange vore ideer og meget af vor viden tilegnes i løbet af skoletiden. Skolen bygger i dag på et traditionelt indlæringssystem, som har visse mangler på nationalt plan. Med ganske få undtagelser findes der ingen energi- og miljøundervisningsprogrammer, og der mangler ofte undervisningspersonale med

passende uddannelse i disse emner. Af disse og andre grunde skal skolen i fremtiden give eleverne mulighed for at tilegne sig større viden om energibesparelse, energi, videnskab, miljø og klima og dermed gøre dem mere bevidste om energieffektivitet samt bibringe dem sociale og analytiske evner, så de kan foretage en rationel vurdering af adfærden og ændre den i fremtiden. Viden om energi og miljø kunne tilføjes kernekompetencerne i den europæiske ramme for livslang læring. Undervisere spiller en helt afgørende rolle og har behov for undervisnings- og oplysningsmateriale, der passer til det pågældende uddannelsesniveau og undervisningsemne. Alle undervisningsprogrammer bør omfatte brug af ajourført materiale og fastlæggelse af passende uddannelses- og støtteaktiviteter for underviserne. Universiteternes rolle er helt afgørende, hvilket også er fastlagt i Bologna-processen, der bl.a. har det som et mål at skabe et uddannelsessystem, som i højere grad er i harmoni med den globale verden, der er i hastig udvikling, og med interesserne i EU, således at eksamensbeviserne til gengæld sikres større relevans i forhold til arbejdsmarkedet på tværs af hele EU.

4.4 *Erhvervslivets rolle*

4.4.1 Partnerskabet mellem uddannelsesinstitutionerne og erhvervslivet, som EØSU allerede gav sin støtte i 2009 ([4]), spiller en særdeles vigtig rolle. Den fleksibilitet, der er typisk for de forskellige erhvervssektorer, og navnlig SMV'erne, kan gøre partnerskabet til en af de vigtigste kilder til jobskabelse i krisetider og i høj grad fremme udviklingen af iværksætterånd og kreativitet. Forskning og innovation bør være en integreret del af dette partnerskab for at fremme hurtig overførsel af ny teknologi. Fagfolk (ingeniører, arkitekter, osv.) skal løbende uddannes i den nye udvikling inden for den pågældende sektor. Der bør ligeledes afholdes energispareseminarer på arbejdspladsen.

4.5 *Bankernes rolle*

4.5.1 Banksektoren spiller en central rolle for både økonomi og samfund. Bankerne er involveret i mange forskellige aspekter af folks dagligdag, og ud over at være finansielle mellemmænd bør de også være troværdige rådgivere. Ved at yde gunstige, skræddersyede lån sammen med tilstrækkelige oplysninger kunne de støtte energi- og miljøoplysningsindsatsen og derigennem fremme grønne investeringer i mange forskellige økonomiske sektorer (byggeri, transport, osv.).

4.6 *Fagforeningernes rolle*

4.6.1 Arbejdstagerorganisationerne kan i høj grad bidrage til at fremme en proces, hvor almen og faglig uddannelse er redskaber i en overordnet plan for borgeroplysning og bæredygtig udvikling. Den grønne økonomi har f.eks. behov for kvalificeret arbejdskraft, der er i stand til at tilpasse sig til de ændringer, som den teknologiske udvikling, forskningen og innovationen fører med sig. Fagforeningerne kan også spille en central rolle, når det gælder den enkeltes adfærd, ved at øge bevidstheden blandt medlemmerne ved hjælp af ordninger, evt. i form af aftaler, som belønner ansvarsfuld adfærd og opnåede energibesparelser. Samarbejde mellem erhvervsliv og arbejdstagerorganisationer på dette område kan give betydelige resultater.

4.7 *Civilsamfundets (ngo'ernes) rolle*

4.7.1 Forbruger- og miljøorganisationerne spiller en afgørende rolle pga. deres særlige funktion som formidler af færdigheder og viden. De bør inddrages i at øge bevidstheden om forbrug og energieffektivitet på alle niveauer: planlægning, udformning, beslutning om indhold, udbredelse af oplysninger, forslag, formidling og evaluering af resultater.

4.7.2 Ngo'erne bør være de nationale myndigheders naturlige partnere og bør støttes i deres uddannelsesaktiviteter, som er til gavn for hele samfundet. Programmer for uformel læring, kontakt med undervisere, tilrettelæggelse af uddannelsesbesøg i marken, minicampus og publikationer til forskellige aldersgrupper er alle opgaver, der bør uddelegeres til organisationer, der er aktive inden for og eksperter i energioplysning.

4.8 *Mediernes og de sociale netværks rolle*

4.8.1 Ved at formidle korrekte oplysninger og forestå masseoplysningsaktiviteter for alle aldre får medierne en vigtig værdi og rolle. Budskaberne i oplysningskampagner om energi- og miljøspørgsmål skal altid være videnskabeligt velfunderede og kulturelt neutrale. Medieværktøjerne, og navnlig tv-mediet, bør ikke bruges uden først at have undersøgt oplysningernes indhold grundigt. Der står meget på spil på miljø- og energiområdet, hvilket kan påvirke folk i den ene eller den anden retning, hvis de ikke har den rette viden og analytiske redskaber til at foretage en kvalificeret vurdering af de oplysninger, de modtager.

4.8.2 De *sociale netværk* spiller en lige så vigtig og vanskelig rolle, eftersom de primært henvender sig til et ungt, let påvirkeligt publikum, som gerne engagerer sig i så vigtige spørgsmål. Alle brugere af disse medier bør følge en adfærdskodeks og acceptere at blive »overvåget« og i givet fald ændre tvetydige eller partiske oplysninger.

4.8.3 Der hersker ingen tvivl om, at disse redskaber i fremtiden vil få stadig større betydning. (Antallet af personer tilknyttet *de sociale netværk* er i dag større end jordens befolkning i begyndelsen af det 20. århundrede). Det store omfang af tilgængelige oplysninger vil ændre sproget og karakteren af informationsformidlingen. Uddannelsesområdet vil blive påvirket af disse ændringer, og vi vil være nødt til at lære at oversætte detaljerede, komplicerede oplysninger til enkle, mundrette budskaber, som alle kan forstå. http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_social_networking_websites.

([4]) EUT C 228 af 22.9.2009, s. 9-13.

5. EØSU's prioriteter

Efter EØSU's mening bør fokus være rettet mod følgende prioriteter:

5.1 **At lære at leve med virkningerne af klimaændringerne, tilpasning og behov for tilstrækkelige kvalifikationer.** Klimaændringernes eksistens er videnskabeligt bevist og er bredt anerkendt verden over. Nogle begivenheder, som f.eks. oversvømmelser, vil ske med stadig stigende hyppighed. For at kunne overleve er det afgørende at tilpasse sig disse fænomener. Dertil kommer, at manglen på nok kvalificerede fagfolk kan bringe opnåelsen af EU's kort-, mellem-, og langsigtede målsætninger alvorligt i fare.

5.2 **Energieffektivitet.** Energieffektivitet er et helt centralt element i Europa 2020-strategien. De samlede virkninger af en fuld gennemførelse af de eksisterende og nye foranstaltninger vil gennemgribende forandre vores hverdag og vil ifølge Kommissionen kunne medføre besparelser på op til 1 000 EUR pr. husstand om året, forbedre den europæiske industris konkurrenceevne, skabe op til 2 mio. arbejdspladser og reducere de årlige drivhusgasemissioner med 740 mio. ton ([5]). Energikunderne spiller en vigtig rolle i at støtte denne proces. Alle, også de voksne, skal ændre deres adfærd, og det er derfor nødvendigt at sikre tilstrækkelige og pålidelige oplysninger om energi.

5.3 **Bekæmpelse af energifattigdom og -usikkerhed,** Bekæmpelse af energifattigdom og -usikkerhed er en ny social prioritet, som bør behandles på alle niveauer. Prisen på de vigtigste fossile brændstoffer stiger fortsat, og det ser ud til, at denne tendens vil fortsætte de kommende år. Hvis der ikke handles hurtigt og effektivt, vil antallet af sårbare energiforbrugere også stige markant ([6]).

5.4 **Garanteret adgang til energi for alle forbrugere (private husholdninger og erhvervslivet).** Energi er et offentligt gode og spiller en central rolle i at garantere et lands økonomiske velstand. Det er afgørende at sikre adgang til energi til overkommelige priser, som ikke svinger for meget eller uforudsigeligt i de kommende år, og sikre, at alle borgere og forbrugere har adgang til energi.

5.5 **Bæredygtige transportformer.** Det tiltagende behov for at transportere personer og varer øger risikoen for forurening og trafikal overbelastning, navnlig i byområderne. Det er tvingende nødvendigt at udvikle transportformer, der er bæredygtige, miljøvenlige og energieffektive. Spørgsmålet om samordnet modalitet er i den forbindelse særdeles vigtigt.

5.6 **Ressourceknaphed (energi, vand, råstoffer).** Væksten i verdens befolkning fra 6 til 9 milliarder vil intensivere den globale konkurrence om naturressourcer og lægge pres på miljøet ([7]). Beskyttelse af de grundlæggende ressourcer såsom luft, vand, jord, skove og fødevarer er derfor afgørende for at fremme en bæredygtig udvikling og skabe en moderne økonomi.

5.7 **IKT.** Informations- og kommunikationsteknologi er i dag en integreret del af informations- og vidensamfundet. For eksempel vil intelligent energiforsyning til overkommelige priser bidrage væsentligt til at ændre kommende generationers adfærd.

6. Et par eksempler

6.1 Der er i Europa og resten af verden talrige initiativer og eksempler på god praksis, når det gælder uddannelsesaktiviteter, der tager sigte på at fremme energioplysning og miljøbeskyttelse, og de hænger ofte sammen med tiltag til at reducere forurenende luftarter.

6.2 *Défi Énergie*-projektet, som blev koordineret af Bruxelles' energi- og miljøkontor, *Bruxelles Environnement*, og som indgik i *Sustainable Energy Europe*-kampagnen, omfattede cirka 4 000 personer i 1 400 husstande, som reducerede CO2-udledningen med et ton om året, svarende til en besparelse på 380 euro på energiregningen www.ibgebim.be.

6.3 Den italienske Carlo Collodi-fond har projektet »*Pinocchio ripensa il mondo*« (Pinocchio opfinder en ny verden), som henvender sig til børn i grundskolen, og som er opdelt i tre faser: indsamling af sorteret affald, energibesparelser og etiske valg i forbindelse med bæredygtighed. (http://www.pinocchio.it/fondazionecollodi/).

6.4 Den internationale Yehudi Menuhin-fond udvikler med sit MUS-E® Arts at School-program nye indlæringsprocesser via de forskellige kunstarter – musik, dans, sang, teater og visuelle kunstarter. Projektet kører i 11 lande med 1 026 kunstnere, der arbejder med 59 189 børn i 623 grundskoler. (www.menuhin-foundation.com/).

6.5 Det spanske forum for den sociale dialog om energimixet (Spanish Energy Mix Forum, SEMF), som er åbent for alle aktørerne på energiområdet, afholder debatter om Spaniens forskellige energikilder. (http://www.semforum.org/).

6.6 Middelhavssommeruniversitetet (Università Mediterranea d'estate (UMET)) om bæredygtig energi i Middelhavsområdet har deltagelse af universiteter i Frankrig, Italien, Portugal, Spanien, Grækenland og også Marokko, Algeriet, Tunesien, Egypten, Tyrkiet mm. I løbet af de næste par år ønsker sommeruniversitetet at udvide sine aktiviteter til andre byer. (http://www.ome.org/index.php).

6.7 The Green Beautiful (original fransk titel: *La Belle Verte*) er en film fra 1996 instrueret af Coline Serreau, som handler om den vestlige verdens problemer, inklusive det hektiske liv, magtmisbrug, forurening og den uhæmmede brug af naturressourcer og områder. (http://www.youtube.com/watch?v=TTvoZkHugr0).

([5]) COM(2011) 109 final.
([6]) EUT C 44 af 11.2.2011, s. 53.
([7]) COM(2010) 2020 final.

6.8 Kommissionens program »Intelligent Energi i Europa« har siden 2004 støttet energioplysningsprojekter. Som eksempler kan nævnes *»KidsCorner«, »U4energy«, »Flick the Switch«, »Kids4future«, »Rainmakers«, »Young Energy People«, »My Friend Boo«* mm. Hvad angår erhvervsuddannelse i byggebranchen, er det værd at nævne »Build Up Skills«-projektet. (http://ec.europa.eu/energy/intelligent/).

6.9 *My Friend Boo,* en sjov tegneserie under IEE-programmet og den første af sin slags i Europa, har til formål at hjælpe unge til at forstå emner såsom energi, klimaændringer, miljø, bevarelse og sundhed. (http://www.myfriendboo.com/).

6.10 Andre initiativer på EU-plan omfatter *borgmesteraftalen,* som mere end tretusinde byer har underskrevet. EØSU har helt fra starten støttet brugen af dette instrument i flest muligt europæiske kommuner ([8]), hvilket har fået Kommissionen til at ændre sin strategi. Concerto, Civitas og det nye initiativ, *Intelligente byer og intelligente samfund,* er redskaber til at dele god praksis inden for bæredygtig transport og ansvarsfuld og intelligent brug af energi. Energioplysnings- og -uddannelsesinitiativet under den strategiske energiteknologiplan for EU (SET-PLAN) bibringer hele SET-PLAN-projektet vigtig merværdi og udvikler det.

6.11 På internationalt plan er der allerede iværksat forskellige initiativer, såsom NEED (*National Energy Education Development Project*), et netværk for studerende, undervisere, erhvervslivet, regeringer og samfund, som blev lanceret for godt 30 år siden i USA http://www.need.org/; *Energy Education and Workforce Development*-programmet under USA's energiministerium (http://www1.eere.energy.gov/education/); Websiden *Energyquest,* som handler om energioplysning (http://www.energyquest.ca.gov/).

7. **Offentlig høring om energioplysning**

7.1 Under den offentlige høring, som EØSU har afholdt, blev der fremlagt adskillige nye, interessante erfaringer inden for energi- og miljøoplysning.

7.2 Repræsentanter for EACI, EU-ASE (European Alliance to save energy), Carlo Collodi-fonden, Yehudi Menuhin-fonden, Solvay, CIRCE, Business Solutions Europa, ELISAN-netværket og den ansvarlige for borgmesteraftalen i Kommissionens generaldirektorat for energi viste hver især med deres individuelle synspunkter klart, hvor vigtigt dette emne er.

7.3 Emner, der blev taget op til debat, var den almene og erhvervsfaglige uddannelses rolle, uddannelse af naturvidenskabelige teknikere og kandidater, behovet for at styrke forbindelserne mellem universiteter, forskning og erhvervsliv, vigtigheden af de offentlige myndigheders engagement i bekæmpelse af energifattigdom og -usikkerhed, inddragelse af det lokale niveau for at skabe tiltag og viden om ansvarligt, bæredygtigt energiforbrug, og innovative redskaber til såvel formel som ikke-formel læring uden for uddannelsessystemet.

7.4 På baggrund af behovet for at indføre et fælles forståeligt energimålesystem blev der fremsat et konkret forslag om f.eks. i forbindelse med alle energiforbrugende produkter at anvende forholdet EUR/MWh som måleenhed, så man umiddelbart kan vurdere produktets omkostningseffektivitet.

7.5 Kvaliteten af oplysningerne og indholdet af uddannelsen er yderst vigtige. Der er en reel risiko for, at disse kan manipuleres for at forsvare interesser frem for at befordre kvalificerede beslutninger. De offentlige myndigheder bør derfor være særligt opmærksomme på dette forhold for at sikre uafhængige og korrekte oplysninger og uddannelsesforløb.

7.6 Et af de vigtigste punkter, der blev rejst, var vanskelighederne med systematisk at få indarbejdet energioplysningsmateriale i læseplanerne pga. tidsnød, overfyldte læseplaner og forskellige prioriteringer.

8. **EDEN: Det europæiske netværk for energi- og miljøoplysning. Protokollen mellem EØSU og den italienske Carlo Collodi-fond**

8.1 Det europæiske netværk af nationale fora for energi- og miljøoplysning, EDEN, kunne som allerede foreslået i den sonderende udtalelse *Uddannelses- og erhvervsuddannelsesbehov i forbindelse med et kulstoffrit energisamfund* hjælpe med at fjerne nogle af de udestående hindringer for at nå EU's mål om at reducere energiforbruget med mindst 20 %, bidrage til at gennemføre EU's vision for 2050 om en ressourceeffektiv, kulstoffattig økonomi og forbedre energiuafhængigheden og forsyningssikkerheden.

8.2 For at føre forslagene i udtalelsen ud i praksis og støtte oprettelsen af et europæisk netværk underskrev EØSU og Collodi-fonden den 26. marts 2010 en samarbejdsaftale, som forpligter begge parter til at arbejde i fællesskab. Pinocchio, den verdensberømte figur fra Carlo Collodis bog, er valgt som maskot og symbol for initiativet.

8.3 Dette europæiske netværk, som er baseret på organisationer, der er aktive inden for oplysning om energieffektivitet, vedvarende energikilder og miljø, fungerer som en national distributionskanal af passende programmer og materiale og fremmer anvendelse af ren energi, mere effektiv anvendelse af alle naturressourcer og garanterede høje miljøbeskyttelsesstandarder i de nationale læseplaner.

([8]) EUT C 10 af 15.1.2008, s. 22.

8.4 Hidtil har en række organisationer tilsluttet sig netværket. Ud over EØSU og Carlo Collodi-fonden (IT), som er stiftende medlemmer, tæller netværket for øjeblikket: Foundation Terra Mileniul III (RO), Arene Ile-de-France (FR), Les Péniches du Val de Rhône (FR), Municipality of Greenland (Grønland), Climate Action Network (RO), Mosaic Art and Sound (UK), Art For Green Life (UK/BE), CECE (ES), Intercollege (CY), Business Solutions Europa (BE), EU-ASE (BE), CIRCE (ES) og Menuhin-fonden (BE).

Bruxelles, den 25. april 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg